

БРОЈ 10 ЛЕПТА

„Народ“ излази свакога дана по подне.

Штампарија се налази у Франковој улици бр. 20.

Власник
КРСТА Ј. МИЛЕТИЋ

Народ

После Супилове изјаве

«Ил Секоло» у броју од 4 септембра ов. год. доноси под насловом «Поводом Супилових изјава» чланак ове садржине:

«Персеверанца» је увек била противна стварању југословенске државе и споразуму који би био основан на међусобним концесијама. Признајемо њену доследност, и ако код ње примећујемо у последње време неку већу умереност у третирању тога питања. Кад је прегодину дана, министар Бисолати, у разговору са дописником «Матенас», нагласио потребу да би — не дирајући у наш уговор склопљен са Споразумом — требало доћи до срдачног споразума са Југословенима »Персеверанца» је гњевно протестовала против те »омашке« (gaffie) талијанског министра, пребацијући му да инијијативу своје одговорности, а нас је, који смо се потпуно слагали са мишљењем Бисолатија, напала, да се као обично много више заузимамо за ту же интересе, него ли за своје. Сада после годину дана, кад наше идеје и министра Бисолатија прихватају и заступају многи други листови и политичари, и кад оне хватају корена код умеренијег дела талијанског јавног мишљења „Персеверанца“ више не оптужује због издаје. Али, понављамо, још није променила своје мишљење, јер сваком згодном приликом истиче своје сумње и настоји да појача неповерење.

Тако је јуче, после неколико дана обзильна размишљања, донела оцену Супиловог разговора са послаником Бенционом, и признала му само неку естетску вредност.

Супило, који није званично лице, показао се мање резервисан од министра Пашића. Он је казао изрично, да цела акција јужних Словена треба да иде за тим, да все дође до одређеног, неограниченог и потпуног споразума са Италијом. « »Персеве-

ранца» за ово вели: то су веома лепе речи! али је Супило казао и то, да су Југословени расположени, да се одрекну и једног дела свога програма, јер је изјавио: „Ја мислим, да ће Краљевина Срба, Хрвате и Словенаца, којој је Италија потребнија од иједне друге европске државе, одговарајућим концесијама платити ту сарадњу.“ И ово су за „Персеверанцу“ лепе речи, али јој, наравно, нису довољне. Потребна су јој конкретна факта: да Пашић, Супило и Југословени тачно означе концесије, које су расположени да нам учине.

Овај би захтев могао и бити логичан, али нам потпуно изгледа нелогичан, јерако »Персеверанца« жели да се конкретизира споразум нека сама изнесе шта хоће и нека објасни талијански ратни програм. Јер ко га је икад отворено изнео? Ко га је икад прецизирао у Италији?

«Персеверанца» ће нам одговорити, да се задовољава оним, што је уговорено између Италије и Споразума у очи наше интервенције. Предпоставимо и то, и ако имамо разлога да и у то посумњамо. Али у том случају »Персеверанца« ће се сагласити с нама, да је велика погрешка што тај програм није познат и широј јавности као што је познат њој и нама и да је талијанска влада много погрешила, што је у опште дозволила, да се за целе две године у Италији и иностранству пропагира за Далмацију, чиме је на све стране изазвала против нас критику и неповерење.

Шта је то чудновато, ако се према толикој неодређености и Супило ограничио само на то, да нешто нагласи. Нама изгледа, да је за сада довољно оно што је казао. За нас је главно, да с једне и друге стране настаје помирљивије расположење, ами смо уверени, да се наша добит на другој

обали Јадрана неће мерити по једном километру територија више или мање, већ по већем или мањем поверењу, које ћемо улити оним народима, који ће постати наши суседи, наши потрошачи и наши природни савезници против наших стarih и заједничких непријатеља.

У појачавању овог помирљивог расположења морамо бити разложни и не смемо се завести неким злобним опоменама. »Персеверанца«, која наглашава, да се словенски војници опиру нашој војсци.

То је, нажалост, истинито; али је „Персеверанца“ била неопрезна кад ово истиче, јерако се словенски војници, које Аустрија шаље на наш фронт, боре против нас, то је донекле и последица оне политике, коју је „Персеверанца“ потпуно одобравала, а са којом би сада хтела у име патриотизма, да и нас солидарише.

Па осим тога, у прољеће 1916. год. држана је хрватских свештеника на фронту на Сави и мало је као главни аргумент наше противљење њиховом уједињењу. Природна јествар, да су те проповеди, које су Италију приказивају као ону, која је хтели да их одржи и даље под хабзбуршким режимом, морале имати успеха.

Сасвим би друкчије било, — сасвим би друкчије расположење било код тих војника, да је наша политика у почетку и за време рата њима изгледала инспирирана другим критеријумом: да смо знали, да код народа са друге обале Јадрана изазовемо утисак, да је наш програм солидаран са програмом свих потлачених народа у Аустрији и да ће наша победа да значи и остварење њихових националних аспирација.

ЗВЕЗДИЦЕ

Папина предлози за мир спремани су шест недеља, и у тој Папиној ноти ниједном речи се не помиње Србија. Шта је за то време радио наш посланик у Риму?

Паковао се за пут у Петроград, куда је премештен и у таквим околностима, разуме се, није га могла интересовати римска политика.

Гарантута

ТАЈНА ЗА СВЕ

Берн, 3 септ. (задодно)

Поводом Керенкове изјаве у Москви о томе, да је Немачка похудила засебан мир Русији и да је та понуда одбијена са презрењем, створено је како узбуђење у немачкој штампи. „Форверд“ констатује, да ни народ ни штампа ни немачки парламент ништа нису знали о тој афери. Он тражи од владе, да најбрже што је могућно да потребна и потпуна обавештења о томе.

АГИТАЦИЈЕ

Берн, 3 септ.

«Берлинер Политишче Нахристан» врло се живо бави пацифистичким покретом, који је раширен међу војницима на фронту и међу фабричким радницима у позадини. Лист тврди, да су изазивачи ове агитације државе Споразума и немачки независни социјалисти.

У многим пределима војне власти су забраниле све политичке скупове.

ЕПИДЕМИЈА У БЕЧУ

Цирих, 2. септ.

Епидемија дигентерије, која мори по централним цареви-

нама, дошла је пустошћи и до престонице Аустрије. Војници, који иду на одсуство, пренећују се клице болести и рас прострјала је међу цивилним становништвом. Од почетка јула шира се у огромним размежама зараза у Бечу. Презиме здравичним извештајама, оболевање је све веће, а смртност оболелих је 50 од сто. Бечка штампа тражи што хижије мере за сузбијање болести.

АУСТРИЈА НЕМА УГЉА

Аустријски министар грађевина, говорећи у парламенту о кризи у угљу, признао је да је ова ствар постала животно питање.

Ситуација, рекао је министар, има да буде посматрана без оптимизма и врло озбиљно.

Влада чини све да се производија појача: 10 аугуста

позивати су са фронта 10.600 минера и послати у руднике. Међутим продукција се није борила са колико увећала, и то нарочито услед тога што минери због недовољне исхране нису као да раде дуго и много.

То није зла воља с њихове стране већ немоћ. Ускоро ће се можда њихова храна побољшати, а оваја мера преко потребна, па макар друге класе и трпеде.

У месецу аугусту влада је добила из Немачке 525000 тона за Аустрију и 290000 тона за Мађарску.

Разговора се 30 аугуста поново о овоме у Берлину и тражи се сада од Немачке мало већа количина».

Немачка после рата

и велики број страница. То се, разуђе се, мора прихватити скептицизмом, али је истинито да се у припремама робе за овај вајар учинио максимум напрезања, нарочито у текстилној индустрији.

Појављујући се што по то на вајару у Лайцигу, немачка индустрија помишила већ тиме на ситуацију после рата. У том истом смыслу има да буде и изложба фабричке уметности у Берну, која сака само припрема терен, али чим рат престане, изложба уметничка претвориће се у изложбу музгара. С обзиром на послове после рата, немачки индустријалци, у пркос закону о цивилној мобилизацији, тражили су да задрже своје особље, како би могли и даље да продолже рад по фабрикама. Они су оборили генерала Гренера, шефа ратне канцеларије,

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке на плаћају се по погодби.

Редакција је у улици Франковој бр. 20.

Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

који није хтео да води до врло рачуна о захтевима индустрије у питанима радне снаге.

Брига о економској ситуацији, која ће наступити после рата, данас је у Немачкој општа. Продужавање рата, узак њових противника у борбу, постепено затварање европских тржишта натерују Немачку на најинтензивније напоре. Што долији мир и што блеђа успомена на старе трговачке везе са Немачком, у толико мање изгледа за Немачку да ће и после рата добити оно место које је пре рата имала.

Ради проучавања ових питања и спровођења што потпуније државне интервенције у питанима економским, створен је био нарочити комесаријат. Акција овога комесаријата још је увијена у тајанственост, али главно је да на послове и пројекте комесаријата гледају са грдним неизверењем финансијери, индустријација и трговци. Комесаријату се приписује намера да тражи увођење монопола за осигурање исхране Немачке после закључења мира. Уверава се, да ће комесаријат интервенисати врло енергично у регулисању плаћања које Немачка има одмах после рата, и да је, у циљу прибављања средстава држави за најпотребнија плаћања, пројектовао установу контроле увоза. Против обаквог рада чују се већ протести са свих страна.

ДВА КОМЕНТАРА

Цирих, 3. септ.

Италијански напад непрестано се коментарише у аустријској и немачкој штампи. Тако мајор Морат пише у „Берлинер Тагеблату“ да треба признати храброст италијанских војника, који су могли да савладају толике тешкоће и да заузму неколико аустријских стратегијских тачака.

„Франкфуртер Цајтунг“ каже, да су италијански успеси локални и да не треба да узнемирају.

КРАЈ СКАНДАЛА

Лондон, 3. септембра
Тајмс сазнаје, да се Шведска званично одриче рада својих чиновника у служби Немачке. Посланик из Аргентине одмах ће се опознати и биће озбиљно кажњен. Шведска влада даје сatisfакције Споразуму тиме што ће озбиљно казнити све ове германофилске агенце.

НЕМАЧКА И ХОЛАНДИЈА

Амстердам, 3. септ.
„Теглихе Рундшту“ нова доноси вест, да ће се послати у Немачку 12.500 холандских минера, а у надвиду за то Немачка ће се обавезати, да даје Холан-

дији месечно 250.000 тона угља, осим онога што је до сада давала.

Одатљи лист „Телеграф“ чија је тачност вести поznата, објављује једну званичну ноту, у којој се каже, да холандска влада није пристала да пошље у Немачку минере пошто су јој потребни за њене руднике.

И сами минери не пристају да иду, износећи као разлог да у Немачкој влада глад.

ПРВА ДУЖНОСТ

Лондон, 3. септ.

Сазнаје се, да је Немачка ударила на варош Ригу огроман ратни намет од 20.000.000 франака.

С друге стране долазе вести, да су Немци, одмах по уласку, стрељали око 15 угледнијих лица, која су осумњичена да су дражили становништво на борбу с трупама.

НОВЕ ЖЕЉЕ

Цирих, 3. септ.

Политичка ситуација у Немачкој понова је отежала због неизвршења реформа, које је канцелар обећао. Један део штампе већ почиње, оштром тоном, нападе против канцелара. Теглихе Рундшту узвикује: „Доста је већ уступака. Треба да се чује глас немачког народа и да већ једном станемо клизајући се на низбрдици.“

У „Берлинер Тагеблату“ Теодор Волф пише, да му Михаелис изгледа и сувише медикритет, а да би могао повести Немачку демократији и слободи.

РУСКИ ПОЗДРАВ

„Рускоје Слово“ доноси ово саопштење:

Привремена влада послала је скупу изасданика југословенских земаља, који су се састали на острву Крфу поздравни телеграм, изражујући жељу да буде крунисан потпуним успехом рад тога скупа на спремању чврстог и трајног уједињења Југословена на начинима самоопредељења, праведног признавања узајамних права и слагања политичких и економских интереса. Скуп може бити уверен — завршива се телеграм — да ће у томе правцу имати симпатију и подржавање слободне Русије.

Учесници скупа су овако одговорили:

„Југословенски скуп на Крфу са особитом радошћу примио је топли и братски поздрав привремене руске владе. Изасланци Југословенског Одбора, Срби, Хрвати и Словенци из Аустро-Угарске радијо су се одазвали позиву Српске Владе и дошли на Крфу братски и заједно претре су низ питања, која су у вези са идејом народног и држав-

ног једињства, — идејом, која нас је већ сложила, и одушевила наш тројемени народ. Радујемо се што можемо извести братску и демократску Русију, да смо се споразумели о будућем заједничком животу у једној држави, заснованој на демократским начелима.

Ми поздрављамо слободни руски народ, и желимо Русији победу, ради величине руског варда, који ће у слободном животу задивити свет својом хуманом културом, и због обезбеђења свеопштег мирног и слободног развића.

ЛЕПА ПРОСЛАВА

РИМ. — У Риму је 29. августа била једна врло лепа свечаност: предаја одликовања породицама италијанских добровољаца, који су погинули у Србији. Више говора држано је, а међу њима г. Бенедето у име вароши Рима и г. Бисолати, који је са неколико врло топлих речи поздравио делегате српске војне мисије.

Он је рекао: „У име народа вароши Рима ја поздрављам војнике херојске Србије. Пре четрдесет година италијански добровољци, у Гарибалдијевској униформи борили су се за независност босанску и за Србе против аустријске инвазије. Данас браћство у оружју, циљеви и осећања утврђени су добровољачким делом, које ви одликујете и сарадњом италијанске војске са српском војском против заједничког непријатеља.“

На крају је додао: „Али данас, кад су несугласице сломљене за навек, кад су одагнати неспоразуми, кад су побеђене замке, наша два народа разумеће, да Јадране неће више бити море „које раздава већ море које нас спаја“. Говор Бисолатијев врло живо је поздрављен.

ТЕШКО ПИТАЊЕ

Цирих, 3. септ.

На идућој седници Рајхстага канцелар Михаелис изјавио је, да питање Алзаса и Лорена треба одмах да буде решено, и тада ће Немачка можи званично да формулише своје услове за мир.

Немачка штампа врло пише о решењу алзаског питања и још не престаје да живо коментарише последњи говор г. Рибоа о Алвасу и Лорену.

РЂАВИ ЗНАЦИ

Цирих, 3. септ.

Берлински лист „Пост“ доноси извештај са једне занапљиве седнице аустријског политичког друштва, које је раније било елегантан клуб

данас је моћна политичка организација. На тој седници било је више чланова Господске Куће, неколико представника германизма, више политичких вођа свих немачких народности. Председник конференције Мајн, из Беча, познат под именом „Кафански Краљ“, држао је један говор,

који је по облику и по садржини био толико увредљив за немачка осећања једнога дела скупа, да су не само више слушалаца напустили салу већ је граф Ервин Ноциц, врло познати члан Господске Куће, дао оставку на чланство у друштву.

Професор Ферстер, у говору, са превршењем је говорио о Немцима, нападујући их врло јако због њиховог националног егоизма, који их чини робовима амбициозног романтизма, који је у супротности са стварношћу. На крају друштво је решило да створи једну организацију у циљу да се придобије јавно мишљење за нову оријентацију аустрије на основима праве демократије.

ПРЕД ОХРИДОМ

Лондон, 3. септ.

Солунски дописник „Тајмс“ телеграфише: Сада се воде врло озбиљне борбе код Охридског Језера. Према осматрачима, које је извршила француско српска авијатика, примећено је, да непријатељ евакуише Охрид и да су готово сви њени депои пренети из вароши.

ЮГАВАЈИ

НАШИ РАЊЕНИЦИ

„Женевоа“ саопштава, да су 15. августа прошли кроз Женеву двеста педесет српских тешких рањеника из Аустрије. На женевској станици их је дочекало са понудама изасланство швајцарског Црвеног Крста. Из Женеве су рањеници одмах продолжили пут за Лион.

СРПСКИ ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈ

2. септембра местимично пушкарање и обострана артиљеријска ватра.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

МОСКВА. — Телеграфске везе са западном Европом успостављене су. Керенски чврсто држи управу. — Војна диктатура у руцима је Корниловљевим.

ЛОНДОН. — По повратку у Потсдам кајзер је примио Михаелиса и Кулмана, министра спољних послова. Они су се саветовали о одговору на папину ноту и о статуту за Польску.

АТИНА. — Вечерас су стигли из Париза г. Шарл Сержан, главни директор Француске Бане и г. Жозеф Кур-

сел из банке Париске Уније. Оми ће у име француске владе, преговарати са грчком владом о неким финансијским питањима.

ЛОНДОН. — Мађарски министар финансија изјавио је да ће се морати за вести више нових пореза. Да би се поправио новчани курс, вероватно ће се секвестрирати неке врсте златних предмета и предати једној бани.

ВАШИНГТОН. — Америчка влада одобрила је Италији нов кредит од 55 милиона долара.

ЊУЈОРК. — Гроф Иши, шеф јапанске мисије у Сједињеним државама, известио је генералног инспектора спољних послова, да ће Јапан радићи за Русију свима елементима економске природе.

ЊУЈОРК. — Амерички министри се изненађују, зашто влада допушта бугарском посланству да се још бави у Вашингтону. Они траже да се са тим престане.

ПАРИЗ. — „Матен“ јавља из Њујорка: Г. Гомпер председник Опште Конфедерације Рада, изјавио је да америчким социјалистима нису дати пасоши за Штокхолм због неповеренja према општој ситуацији у Шведској. У овој земљи не може ни у ком случају бити конференције за мир. Г. Гомпер додао је, да су он и Лансинг, још пре него што су забранили социјалистима одлазак, знали шта да мисле о шведској међународности.

ПАРИЗ. — Јављају да је аустро-угарска влада пробала недавно код руске владе да се измене заробљеници између Русије и Аустро-Угарске. Број њихов износи око милион људи. Руска влада одбила је ову понуду, која би Аустрији дала могућности да увећа своју војску.

АТИНА. — Парламентарна комисија, којој је поверио да оптужи бивше министре из кабинета Скулудиса и Ламброка, тражила је за то нови рок од 15 дана пошто је посао комисије врло ведики.

РСКИ КОМИНИКЕ

Западни фронт. — У области Риге наши и стакнути делови и даље напредују под борбом. Поред обале вазели смо село Кулис. Јужно од пута за Псков заузето је после огорчених борби село Телеме и задобивено заробљеника и трофеја. После заузета Телма, Литванци су напредовали ка Рекзину и заузели линију Морилберг — Вец — Ваке — Шкепстин — Милтонес — Нигелас.

На другим секторима пушкарање.